

25è Col·loqui Germanocatalà «La batalla de les identitats: discursos de centre i perifèria» (Otto-Friedrich-Universität Bamberg (OFUB), 21-24 de setembre de 2016). — Els dies 21-24 de setembre, la Deutsche Katalanistenverband va oferir la 25a edició del Katalanistentag a la ciutat de l'Alta Francònia, Bamberg (Alemanya).

La inauguració fou presidida, el dia 21, per M. Teresa Cabré (presidenta de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC)), Josep-Anton Fernández (cap de l'Àrea de Llengua i Universitats de l'Institut Ramon Llull (IRL)), Hans-Ingo Radatz (president del Col·loqui; OFUB), Ulrich Hoinkes (president de l'Associació Germanocatalana; Christian-Albrechts-Universität zu Kiel), Sebastian Kempegen (vicerector de l'OFUB), Antoni Ferrando (president de l'AILLC; Universitat de València (UV; IEC) i Marie Kapretz (delegada de la Generalitat de Catalunya a Alemanya). La pianista Beate Roux marcà el trànsit entre els parlaments amb belles peces de Mompou. La ponència inaugural («El catalán y la ideología del bilingüismo en Cataluña») pertocà a J. C. Moreno Cabrera (Universidad Autónoma de Madrid). Va cloure l'acte la inauguració de l'exposició interactiva sobre Ramon Llull de l'IRL.

La gran quantitat de participacions exigí una organització en paral·lel de les sessions del Col·loqui. D'una banda, la secció de lingüística, coordinada per Josep Martines (Universitat d'Alacant, UA; IEC) i Benjamin Meisnitzer (Universität Mainz, UM), tractava «El canvi lingüístic des d'una perspectiva cognitiva i sociolingüística: norma i identitat. El cas del català»; i, d'una altra banda, la de literatura que s'ocupava de «La batalla de les identitats: discursos de centre i perifèria», coordinada per Eberhard Geisler (UM) i Vicent Martines (UA, ISIC-IVITRA).

El dia 22, la ponència «Espais de trobada, identitats i diversitat lingüística» de Josep Nadal (Universitat de Girona, UdG; IEC) inicià el bloc de llengua; continuaren les comunicacions de Judit Freixa (Universitat Pompeu Fabra (UPF)), amb el projecte NADIC de neologia; i Rafel Ramos (UV), amb l'anàlisi contrastiva de la sintaxi de l'IEC, l'AVL i l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana.

Simultàniament, s'obria la secció de literatura amb la ponència de Vicent Martines: «El discurs identitari en la historiografia i la narrativa cavalleresca catalanes». Tot seguit actuaren, dins el torn de comunicacions, Inga Baumann (Universität Tübingen), amb la identitat vuitcentista d'Emili Teixidor; Carles Cortés (UA), amb reflexions sobre la llengua d'Isabel Clara Simó; Belén Lozano (UA), amb la influència del concepte d'identitat en la traducció al català de la literatura infantil i juvenil noucentista; Giuseppe Grilli (Università di Roma Tre), amb el llenguatge de la imatge poètica de Gimferrer; i Verònica Orazi (Università degli Studi di Torino), amb la trilogia sobre la identitat catalana de Jordi Casanovas (2011-2015).

El programa continuà amb la taula redona «LleRrOC – Llengües regionals» que, iniciada per Hans-Ingo Radatz (OFUB), comptava amb la participació de Miquel-Àngel Pradilla (Universitat Rovira i Virgili, URV; IEC) i Georg Kremnitz (Universität Wien, UW; IEC).

Després del dinar, van continuar les comunicacions de llengua. Josep Martines va tractar els factors sociolingüístics i identitaris del canvi semàntic actual del mot *trellat*; Elena Sánchez (UA, ISIC-IVITRA), la necessària convergència entre la Teoria del Canvi Semàntic i l'Anàlisi del Discurs; Jordi Suïls (Universitat de Lleida, UdL), la relació individu-espai en la dixi; i Jordi Antolí (UA, ISIC-IVITRA), els verbs *sentir* i *oir* en el model normatiu.

Ahora, en la secció de literatura, Joan Ramon Veny (UdL) pronunciava la ponència «“Com si cap literatura exterior existís”»: formes de la identitat en l'obra de creació de J. V. Foix»; i seguien, dins les comunicacions, les rutes identitàries per la perifèria d'ahir i d'avui, amb Jordi Garcia i Irene Klein (UV); per l'altra Barcelona, amb Sara Antoniazzi (Università Ca'Foscari; UPF); per la Mequinensa de Moncada, amb Artur Garcia (Universitat de Zadar; Universitat de Barcelona (UB)); i per perifèries locals, literatura i identitat en un barri de València, amb Vicent Salvador (Universitat Jaume I, UJI). Santiago Vallés (UV) presentà la revista *Taula de Lletres*

Valencianes i Josep Marqués (Universitat de Perpinyà Via Domícia), *el cosit i el trençat* en J. P. Cerdà.

La vesprada va continuar, en la secció de llengua, amb la ponència de Miquel-Àngel Pradilla, «Identitat lingüística i estandardització». Continuaren les comunicacions amb Hanna Budig (OFUB; UA) i l'anàlisi de la identitat en el discurs polític valencià; Josep Baldaquí (UA) i les tries lingüísticoidentitàries dels joves valencians; Joan de Déu Martines i Josep V. Garcia (UA, ISIC-IVITRA) i el model lingüístic d'Enric Valor i de la música contemporània en català al País Valencià, respectivament; Vicent Flor (UV), el discurs secessionista valencià davant la unitat de la llengua; i Nicolau Dols (Universitat de les Illes Balears (UIB); IEC), la integritat i la competència lingüística als llibres de text.

Paral·lelament, en literatura, Vicent J. Escartí (UV) exposava la ponència «El cronista Beuter i altres historiadors del XVI en la construcció de la imatge nacional dels valencians». Continuaren les comunicacions d'Eulàlia Miralles (UV) i Albert Rossich (UdG; Institució de les Lletres Catalanes, ILLC) sobre la identitat en Fontanella; Enric Balaguer (UA) sobre la globalització i la identitat en la narrativa actual; Vicent Baydal (UPF) sobre la valencianitat a l'Edat mitjana; i Irene Mira (UA) sobre el concepte estellesià de País Valencià.

A la nit, al Schloss Wernsdorf, el grup *Capella Antiqua Barbenguensis* delectà l'auditori amb un excel·lent recital de música medieval.

L'endemà, 23, al matí, en la secció de llengua, Ramon Sistac (UdL; IEC) presentà la ponència «De les perifèries geogràfiques a les mentals». Jaume Pons i Caterina Martínez (UA, ISIC-IVITRA) analitzaren la sintaxi i el lèxic de l'epistolari de Fabra; Andreu Sentí (UV, ISIC-IVITRA), la (re)construcció d'un estàndard valencià; i Emili Casanova (UV; AVL), la normativa de l'IEC en el valencià del s. XX. Hèctor Càmarà i Eduard Baile (UA) defensaren el paper de la identitat a l'hora d'aprendre català i Sandra Montserrat (UA, ISIC-IVITRA), el vessant pedagògic de la Gramàtica de Construccions.

Antonio Cortijo (University of California-Santa Barbara) començava simultàniament el bloc literari amb la ponència «Joan Roís de Corella com a normalització del cànon cultural català». Continuaren les comunicacions Anna Esteve (UA), que presentà el Raimon de Fuster; Abel Soler (UV), l'Imperi alemany al *Curial e Güelfa*; Xavier Vall (Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)), els discursos de col·lectivitat; Pep Valsalobre i Marta Castaño (UdG; ILLC), la drecera cap a una literatura barroca culta; i Adolf Piquer (UJI), les identitats narratives de frontera dels anys 70.

A la vesprada, Anna Kocher (UW) va obrir les comunicacions de llengua amb una comparació dels complementadors català-alemany; i Alina Moser (UB) estudià el català dels gitans.

Al seu torn, Josep Murgades (UB) llegia, en la secció de literatura, la ponència «Identitat i estructura: les dones altres de La Ben Plantada». Seguien les comunicacions amb Mireia Ferrando (UV) i la mallorquinitat de Riera; Adrià Martí-Badia (UV) i el nom de la llengua (1858-1906); Jordi Oviedo (Universitat Catòlica de València) i la noció d'*enaltida condició* en Estellés; i Patrick Heinzer i la *nation-building* a Andorra.

Es repregué la tanda de comunicacions de llengua amb Antoni Martínez (UA) i la llengua de la sèrie *Merlí* (TV3); Ona Domènech (UOC; UPF) i Rosa Estopà (UPF) i la neologia del *procés* de Catalunya; Amanda Ulldemolins (UAB) i la supervivència del lèxic tortosí; i Annabel Gràcia (UdL) i la instrumentalització de la catalanitat de Lleida.

Paral·lelament, en literatura, Gabriel Ensenyat (UIB) llegia la ponència «“Ego magister Raymondus Lul cathalanus”». Es tancà la sessió amb la comunicació de Margalida Pons (UIB) sobre la relació simbòlica entre el masoquisme i la repressió identitària. Seguidament, Alaitz Zalbidea (UV) va descriure la concepció de llengua i nació de Nicolau Primitiu; i Isabel Marcillas (UA) se centrà en les veus de frontera en la catalanitat.

Cal remarcar el nombre i la qualitat de les ponències, la presència d'investigadors reconeguts i l'excel·lent actuació de la universitat amfitriona i del comitè organitzador. Els temes tractats, tant de llengua com de literatura, han estat de gran interès i fan desitjar la publicació i la difusió dels materials d'aquest 25è Katalanistentag.

Caterina MARTÍNEZ MARTÍNEZ
Universitat d'Alacant, ISIC-IVITRA

XXI Congresso Internazionale dell'Atlas Linguistique Roman (ALiR), Baia Mare (28-30 settembre 2016). — Dal 28 al 30 settembre si è tenuto, a Baia Mare in Romania, il XXI congresso dell'Atlas Linguistique Roman (ALiR). L'incontro è stato organizzato dal comitato rumeno dell'atlante col fondamentale apporto del prof. Mircea Farcas, Decano della Facoltà di Lettere dell'Università di Baia Mare, che ha anche aperto i lavori con un intervento di presentazione delle varietà dialettali del Maramureş nel quadro dei dialetti dacorumeni.

I lavori, secondo la tradizione dell'ALiR, si sono incentrati sulla presentazione e discussione di un certo numero di commenti alle carte in vista della loro pubblicazione nel III volume dedicato alla flora selvatica. Nel dettaglio, sono stati illustrati quelli relativi al *mirtillo* (Federica Cugno e Laura Mantovani), al *fiordaliso* (Manuel González González), alla *fragola* (Rita Caprini), al *ginepro* (Gabriele Iannàccaro e Vittorio Dell'Aquila), all'*acero* (José Enrique Gargallo Gil e Joan Veny), alla *rosa canina* (Laura Mantovani e Jean-Pierre Lai). Si è inoltre tratteggiato l'avanzamento all'elaborazione delle sintesi relative al *vimine* (Pilar García Mouton e Isabel Molina Martos), al *prugnolo selvatico* (Nicolae Saramandu) e alle *schegge di legno* (João Saramago e Gabriela Vitorino).

Accanto a questi interventi, José Enrique Gargallo Gil e Joan Fontana hanno presentato il progetto di paremiologia romanza *ParemioRom*, e Vittorio Dell'Aquila ha discusso alcune questioni teoriche e metodologiche connesse all'elaborazione di un *Atlante dei Proverbi Romanzi*.

Di particolare importanza per il proseguo dell'ALiR, sono stati gli interventi di Elisabetta Carpitelli, collegata in teleconferenza da Grenoble, che ha delineato le nuove prospettive di sviluppo del progetto che si sono andate definendo dopo la decisione di non più pubblicare le carte e i volumi con i relativi commenti, presa unilateralmente dall'Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato, editore dell'atlante. In questo nuovo quadro, Guylaine Brun-Trigaud ha illustrato la nuova procedura di elaborazione automatizzata delle carte basata sul software QGIS. Le carte saranno d'ora innanzi realizzate dal comitato francese nel quadro di una collaborazione della stessa Brun-Trigaud, ingegnere del CNRS al laboratorio BCL di Nizza, con il laboratorio CNRS Gipsa-Lab di Grenoble, struttura presso la quale risulta incardinata la gestione dell'ALiR. Per l'edizione dell'Atlante si è resa disponibile la casa editrice Edizioni dell'Orso. A diversi anni dalla pubblicazione dell'ultimo tomo (il volume II.b, del 2009), e—soprattutto— dopo l'abbandono dell'Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato, l'atlante può quindi nuovamente contare su un editore e su un procedimento funzionale per la realizzazione delle carte. Questo permette di confidare in un'imminente uscita dell'ultimo dei volumi dedicati ai piccoli animali (vol. II.c), i cui commenti sono pronti da tempo, e di prevedere in un futuro prossimo la pubblicazione del primo tra quelli dedicati alle piante selvatiche (vol. III).

Matteo RIVOIRA
Atlante Linguistico Italiano
Università degli Studi di Torino